

se heraf så vidt muligt sikres, at den pågældende aktiepost er en majoritetspost – f.eks. ved, at muligheden for at købe arbejdsgivermodparten ud aktiveres.

Det vil endvidere være naturligt, at flest muligt af bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden i livsforsikringssselskabet, vælges blandt de direkte valgte medlemsrepræsentanter i det besluttende råd. Dette vil yderligere styrke medlemsindflydelsen.

Forslagsstillerne er dog villige til at overveje andre modeller, som regeringen måtte lægge frem, hvis disse på samme vis sikrer medlemmernes demokratiske indflydelse. I det omfang der findes eller kan forventes at opstå endnu andre organisationsformer, bør forslaget også tage højde herfor.

Ad 2

Samfundsmæssig ansvarlighed og bæredygtighed

Produktionen i fremtidens samfund bestemmes blandt andet af nutidens pensionsinvesteringer. Social, økonomisk og økologisk bæredygtighed forudsætter, at produktionen i fremtidens samfund giver mulighed for at omsætte pensionsopsparingen til forbrug i den forventede takt på en miljømæssigt forsvarlig måde, og uden at det i øvrigt balaster samfundøkonomien på en måde, som nødvendiggør uønskede økonomiske og politiske indgreb og kursændringer.

Dette sikres ikke af kravet om, at pensionsordningerne skal investere efter størst mulig forrentning. Derfor betyder dette krav heller *ikke*, at pensionsopsparernes interesser varetages bedst muligt. Sagt på en anden måde er den samfundsmæssige hensigtsmæssighed ikke identisk med maksimalt afkast. Der kan f.eks. være hensyn til miljøet, der afgørende taler imod investeringer uanset disses rentabilitet. Der kan f.eks. være sociale hensyn, der afgørende taler for investeringer, der ikke økonomisk set er fuldt rentable. Samfundet burde være tilfreds, når pensionsordninger tager sådanne hensyn. Men dette er ikke reaktionen ud fra gældende lovgivning og bestemmelser, idet sådanne pensionsordninger kan risikere irrettesættelser, fordi de ikke går efter det størst mulige afkast. Dette er ikke hverken rimeligt eller fornuftigt.

Derfor bør eksisterende lovgivning erstattes med en lovgivning, hvor samfundsmæssig bæredygtighed bliver den overordnede målsætning. Pensionsopsparerne har selvfølgelig også en interesse i afkastet, og det skal sikres gennem en målsætning om, at investeringerne *samlet set* skal give et *rimeligt* afkast.

Uden disse ændringer i målsætningen forsvinder ikke blot bæredygtigheden, men paradoksalt også den sikkerhed for fremtidigt forbrug hos pensionsopsparerne, som bruges som begrundelse for det nuværende krav om størst muligt afkast. Investeringer i virksomheder, der ikke er miljømæssigt forsvarlige eller ikke har et godt arbejdsmiljø, kan medføre betydelige samfundsmæssige udgifter, når pensionsopsparerne skal have udbetalt deres pension.

En yderligere grund til de foreslåede ændringer er, at det faktisk ikke er muligt at beregne en optimal »forrentning« af pensionsopsparernes investeringer, og slet ikke, når det gælder langsigtede investeringer. Den optimale forrentning rummer både et kvalitativt bæredygtighedsaspekt og et kvantitativt økonomisk gevinstaspekt, og begge dele afhænger af skøn, vurderinger og holdninger. Derfor bør forestillingen om den iskolde, rationelle kalkule droppes, og det bør erkendes, at det drejer sig om, at investeringerne skal både bære og betale sig.

For at sikre, at det besluttende organ i pensionsordningerne gør sig de fornødne overvejelser, og at medlemmerne får kendskab til og dermed mulighed for at tage stilling til skøn, vurderinger og holdninger hos bestyrelsen og dens medlemmer, foreslås det, at en bestyrelse senest 6 måneder efter, at den er valgt, skal lave retningslinjer for investeringer, der relaterer sig til i hvert fald den samfundsmæssige bæredygtighed. Disse sendes til alle medlemmer af pensionsordningen.

Ad 3

Mulighed for investeringspuljer

Forslaget om, at der skal laves modeller for investeringspuljer skal ses i sammenhæng med, at medlemmerne også på denne måde kan få større indflydelse. Med forslaget lægges der kun op til, at der skal udarbejdes modeller, som pensionsordningerne kan beslutte sig for at benytte sig af eller lade være.

Ad 4

Større investeringsfrihed

Udvidelse af pensionsordningernes mulighed for at investere er også et led i demokratiseringen og ansvarliggørelsen. Forslagsstillerne tror på, at man kommer langt gennem tillid til demokrati og fornuft frem for kontrol og umyndiggørelse.